

POSTANOWIENIE

21 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 21 kwietnia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Ministra Finansów
z udziałem Syndyka masy upadłości A.M., P.M., N.M., A.M.1 i Narodowego Banku
Polskiego
o wpis w księdze wieczystej [...] zmiany wierzyciela hipotecznego,
na skutek skargi kasacyjnej P.M., N.M. i A.M.1
od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie
z 3 kwietnia 2024 r., II Ca 793/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od skarżących na rzecz Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 240 (dwieście czterdzieści) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia odpisu postanowienia skarżącym do dnia zapłaty,**
- 3) oddala wniosek uczestnika Narodowego Banku Polskiego o zasądzenie od skarżących kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 3 kwietnia 2024 r., wydanym w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Ministra Finansów przy udziale Syndyka masy upadłości A.M., P.M.,

N.M., A.M.1 oraz Narodowego Banku Polskiego o wpis zmiany wierzyciela hipotecznego w księdze wieczystej [...], prowadzonej dla bliżej opisanej nieruchomości, Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił apelację Syndyka masy upadłości A.M. oraz apelacje uczestników P.M., N.M. i A.M.1 od postanowienia Sądu Rejonowego w Goleniowie z 17 lutego 2023 r., utrzymującego w mocy wpis dokonany przez referendarza sądowego. Zgodnie z jego treścią, na podstawie dołączonych do wniosku dokumentów, w miejsce dotychczasowego wierzyciela hipotecznego Narodowego Banku Polskiego, do wskazanej wyżej księgi wieczystej został wpisany Skarb Państwa - Minister Finansów jako nowy wierzyciel hipoteczny.

Uczestnicy postępowania P.M., N.M. i A.M. wnieśli skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi skarżący podnieśli, że w sprawie powstała potrzeba wykładni art. 6 ust. 3, 7 i 8 ustawy z 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez

Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym według stanu na dzień 30 grudnia 2015 r. (dnia ogłoszenia upadłości Bank), art. 40 ustawy z 8 lipca 2021 r. o zmianie ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji oraz niektórych innych ustaw oraz art. 95 ust. 4. i 5. ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym przed dniem 7 marca 2019 r.

Powołanie się na przyczynę kasacyjną, przewidzianą w art. 389⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nakłada na skarżących obowiązek wskazania przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, szczegółowego opisanie, na czym polegają powzięte przez skarżącego wątpliwości, wykazania, że mają one poważny charakter, przez co ich wykładnia przez Sąd Najwyższy jest niezbędna do rozstrzygnięcia wniesionej przez skarżącego skargi kasacyjnej, a także przedstawienia orzeczeń sądów, w których dokonano różnej interpretacji przepisów, prowadzących do odmiennych rozstrzygnięć w zbliżonych lub tożsamych stanach faktycznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08 oraz z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08).

Przedstawione przez skarżących problemy interpretacyjne nie mają wpływu na wynik sprawy, albowiem nie dotyczą, w istocie tego, co było przedmiotem rozpoznania i rozstrzygnięcia przez Sądy meriti w tej sprawie. Wniosek Skarbu Państwa Ministra Finansów dotyczył ujawnienia go jako wierzyciela hipotecznego - na podstawie załączonych do wniosku dokumentów - w miejsce poprzedniego wierzyciela hipotecznego czyli Narodowego Banku Polskiego. Tymczasem skarżący kwestionują w skardze prawidłowość ujawnienia Narodowego Banku Polskiego jako wierzyciela hipotecznego w miejsce uprzedniego wierzyciela czyli Banku w W.. Poprzednik wnioskodawcy czyli Narodowy Bank Polski został jednak ujawniony jako wierzyciel hipoteczny na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 31 października 2016 r. (II Ca 886/16) po rozstrzygnięciu zarzutów uczestników postępowania dotyczących tego wpisu.

Skarżący wskazali także, że w ich ocenie skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 6 ust. 3, 7 i 8

ustawy z 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym według stanu na dzień 30 grudnia 2015 r. oraz art. 95 ust. 4. i 5. ustawy z 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym przed dniem 7 marca 2019 r.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na jej oczywistej zasadności nakładało na skarżących powinność wykazania, że Sąd drugiej instancji dopuścił się oczywistego naruszenia przytoczonych we wniosku przepisów prawa materialnego lub procesowego, dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Oczywiste jest tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy sprawy. Zarzucane uchybienia muszą mieć zatem kwalifikowany charakter, dotyczyć konkretnych przepisów prawa i być dostrzegalne w sposób jednoznaczny i oczywisty, na pierwszy rzut oka, co skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego przedsądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, Nr 3, poz. 52; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, Nr 10, poz. 156 oraz z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżący nie wykazali oczywistej, widocznej *prima vista* wadliwości zaskarżonego postanowienia Sądu drugiej instancji w powyższym rozumieniu. Należy ponadto zwrócić uwagę na niekoherentność powołanych przyczyn kasacyjnych. Oczywistość skargi kasacyjnej ma miejsce w razie sprzeczności zaskarżonego orzeczenia z powszechnie akceptowaną, utrwaloną i niebudzącą wątpliwości wykładnią prawa. Przesłanka druga opiera się natomiast na wykazaniu przez stronę, że takiej zgodności brak, co więcej, z uwagi na poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie, zachodzi potrzeba merytorycznej wypowiedzi Sądu Najwyższego we wskazanej w skardze kwestii.

Nie zachodzą zatem przywołane we wniosku przyczyny kasacyjne, co prowadziło do odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i obciążenia skarżących kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz wnioskodawcy. Zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosek Narodowego Banku Polskiego o zasądzenie na jego rzecz od skarżących kosztów postępowania kasacyjnego podlegał oddaleniu, albowiem w odpowiedzi wniósł o jej odrzucenie lub oddalenie i z tymi tylko żądaniami związany był wniosek o przyznanie kosztów postępowania kasacyjnego. Skoro Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, to koszty sporządzenia i wniesienia odpowiedzi na skargę nie mogą być uznane za koszty celowej obrony, albowiem wniosek o ich zasądzenie związany był z innym oczekiwanym przez uczestnika rozstrzygnięciem (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7 - 8, poz. 91, z 5 grudnia 2013 r., III SK 23/13 i z 18 grudnia 2012 r., II CSK 397/12).

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[SOP]